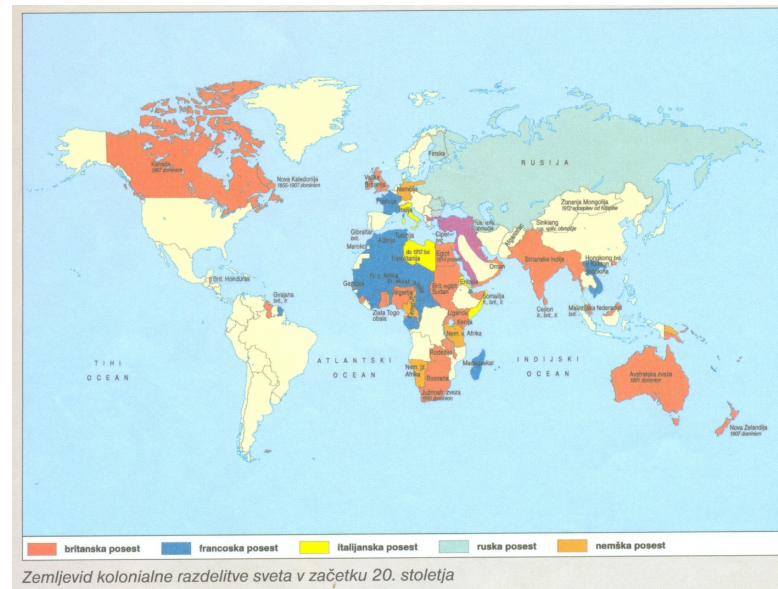

SVETOVNI KOLONIALNI IMPERIJI - Kako je imperializem spremenil podobo sveta

V drugi polovici 19. stoletja in v začetku 20. stoletja je širjenje kolonialne posesti doseglo višek. Boj evropskih držav, ZDA in Japonske za prevlado v drugih delih sveta je postajal vse močnejši. Imeti čim več kolonij je pomenilo imeti tržišče za blago, ki ga je bilo v obdobju industrializacije mogoče izdelati vedno več, obenem pa so kolonije zagotavljale nujno potrebne surovine.

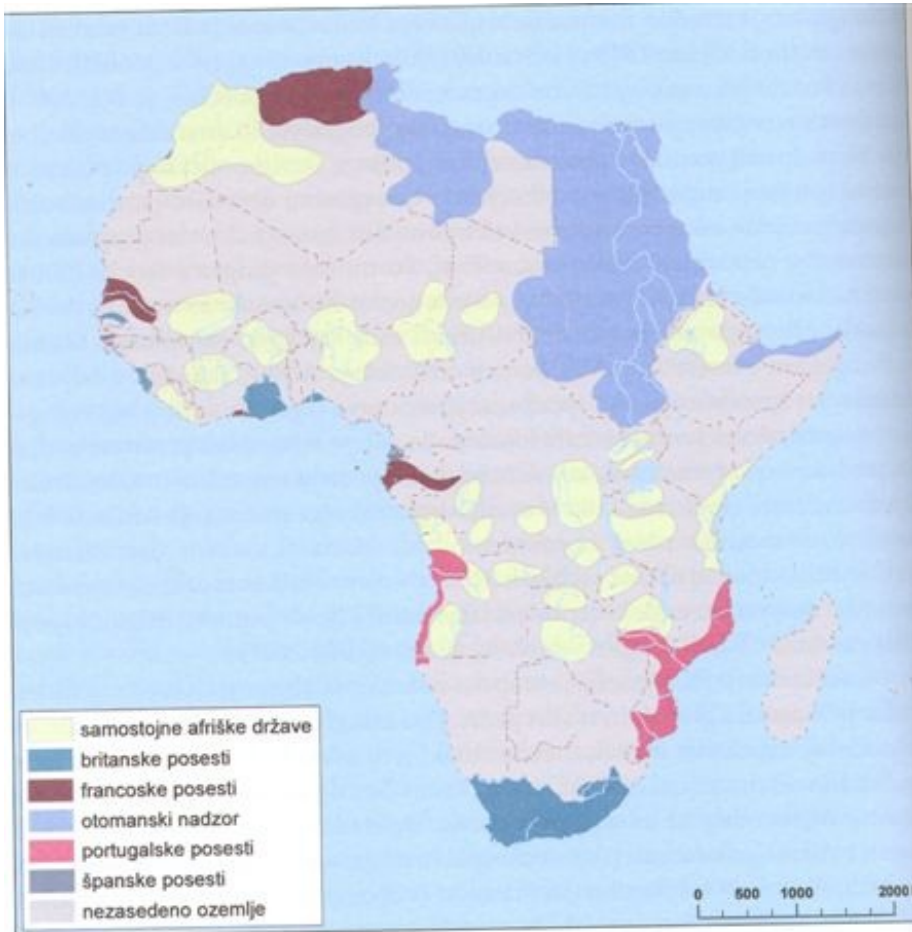

Največja kolonialna velesila v 19. stoletju je bila **Velika Britanija**, saj v njenem imperiju sonce ni nikoli zašlo.

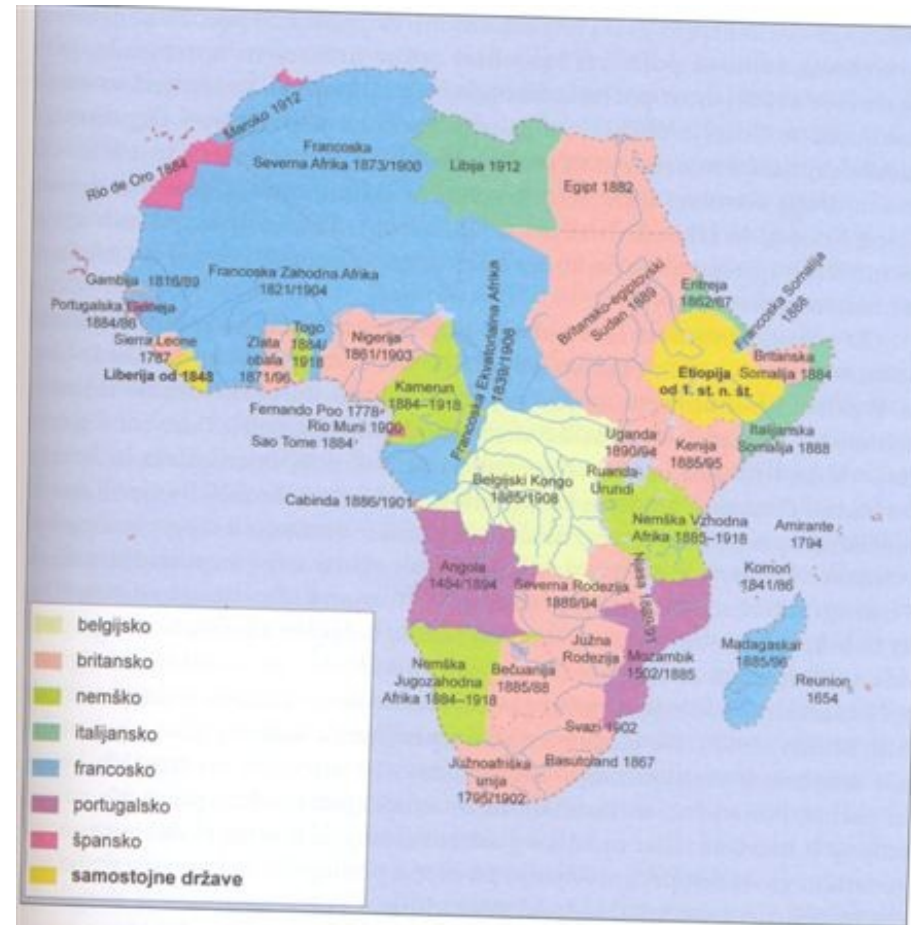
Angleška kraljica Viktorija (1819–1901) je tako vladala ozemlju od Kanade, preko vzhodnega in južnega dela Afrike do indijske podceline z Burmo in Malezijo (Britanska Indija); do Avstralije in Nove Zelandije.

Francoska kolonialna posest je obsegala ves severozahodni del Afrike in Francosko Indokino v Aziji (Vietnam in Kampučijo).

KAKO JE POTEKALA KOLONIZACIJA AFRIKE

Slika 26: Posesti v Afriki leta 1880

Slika 27: Kolonialna območja evropskih držav v Afriki leta 1914

Afrika je bila dokončno kolonizirana v zadnji četrtini 19. in v začetku 20. stoletja.

Kaj je imperializem?

Širjenje kolonialne oblasti, gospodarsko in politično podrejanje manj razvitih držav in ljudstev, težnja po gospodarskem in političnem gospostvu nad vedno večjim ozemljem imenujemo imperializem, države, ki so imele take težnje, pa imperialistične države.

MOTIVI EVROPSKIH DRŽAV

- **gospodarski vzroki:** potrebe po surovinah, večjih trgih in ceneni delovni sili
- **nacionalizem:** prepričanje o večvrednosti posameznih evropskih narodov
- **rasizem:** prepričanje o večvrednosti evropske rase
- **krščansko misionarstvo:** želja, da bi razširili krščanstvo in tako civilizirali nerazvita ljudstva
- **reševanje socialnega vprašanja:** želja znebiti se brezposelnih delavcev tako, da bi se preselili v kolonije

IMPERIALIZEM SO OMOGOČILI:

- razvoj avtomatskega orožja
- železnice in parniki
- zdravila proti malariji
- nacionalna in jezikovna neenotnost afriških in azijskih ljudstev
- nerazvitost afriških in azijskih ljudstev
- medsebojni spopadi ljudstev v Afriki in Aziji

ZDA - oblikovanje nove imperialistične, gospodarske in vojaške velesile sveta

V 19. stoletju so se v močno in gospodarsko uspešno državo razvile ZDA. Naglo rast je zaustavila le državljanska vojna med leti 1861-1865.

ZDA se od svojega nastanka dalje niso vpletale v evropske vojne ampak so širile svoje ozemlje.

Za to obdobje je bilo značilno nasilje in množično pobijanje domorodcev.

Od Francije, Španije in Rusije pridobivajo ozemlja bodisi z vojnami, zamenjavami ali nakupi (leta 1867 ZDA od Rusije kupijo Aljasko).

ZDA širijo svoj gospodarski in politični vpliv na države Latinske Amerike!

S pomočjo besedila v učbeniku (zadnji odstavek na strani 160) ugotovi gospodarsko odvisnost držav Latinske Amerike od ZDA.

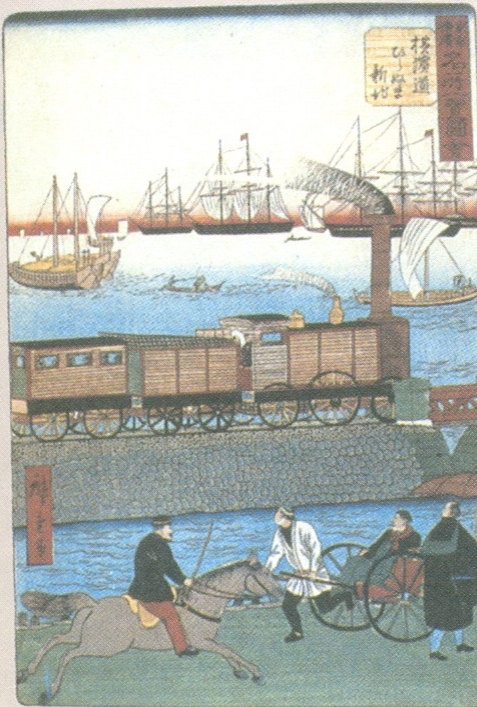
Širjenje ZDA je najbolj prizadelo Indijance, prvotne naseljence Severne Amerike. Številni priseljenci so se naselili na njihovi zemlji, ki so jo dobili zastonj. Železnica, ki je leta 1869 povezala vzhodno in zahodno obalo ZDA, je priseljevanje še spodbudila.

JAPONSKA

Od sredine 17. stoletja je bila Japonska popolnoma zaprta pred ostalim svetom. Odhod iz države ali vstop v državo je bil strogo prepovedan oziroma nadzorovan.

Leta 1854 so Japonci popustili pred **vojaškimi grožnjami** s strani ZDA in odprli svoje tržišče najprej za ZDA, kasneje pa še za Veliko Britanijo, Rusijo, Prusijo in Francijo. Tujce so Japonci gledali z velikim nezaupanjem, nezadovoljstvo proti njim je podpiral tudi zadnji šogun **Jošinobu Tokugawa**.

Industrijski razvoj se je začel sredi 19. stoletja.

Industrijska revolucija na Japonskem

Japonci so se bali, da bodo ZDA in Evropa ogrozile njihovo samostojnost, če se njihovo gospodarstvo ne bo moglo kosati z njihovo vojsko in tehnološko močjo. Zato so njihovi voditelji najeli tuje strokovnjake, da so začeli na Japonskem širiti novo znanje s področja kmetijstva, gradbeništva in tehnologije. Gradili so tovarne, ladjedelnice, železnice. Uvedli so enoten šolski sistem.

JAPONSKA - vojna z Rusijo za Mandžurijo in ozemeljsko širjenje

Po vojni z Rusijo 1904-1905 si Japonska pridobi nad Mandžurijo, kitajsko pokrajino bogato z železom in premogom.

Leta 1910 si Japonska priključi še Korejo.

POSLEDICE IMPERIALIZMA SO VIDNE TUDI V 21. STOLETJU

Med **negativne posledice** štejemo:

- Evropejci so ukinili prvotne države in nastavili svoje uradnike. Upravljali so življenje Afričanov in Azijcev, vendar jim pogosto niso priznali nobenih pravic pri odločanju.

- Odvzeli so jim zemljo in izkoriščali njihova naravna bogastva. Mnogi Afričani so izgubili svojo zemljo in postali ceneni delavci v rudnikih in na plantažah.
- Zaradi uveljavljanja evropske kulture sta bili prizadeti tradicionalna afriška in azijska kultura.
- Evropejci so v Afriko prinesli mnoge bolezni. Upad prebivalstva so povzročile tudi pogoste vojne, uvajanje plantažnega kmetijstva pa lakoto.
- Evropski kolonisti so ustvarili nenaravne državne meje med afriškimi ljudstvi, zaradi katerih še danes obstajajo spori.

Med **pozitivne** posledice štejemo naslednje ukrepe evropskih kolonistov:

- konec vojn med posameznimi plemeni,
- omogočili so gospodarsko rast kolonij,
- zgradili so šole, bolnišnice, železnice in telefonske povezave.